

Programma 3 Wonen en werken in Winterswijk

gemeente
Winterswijk

Inleiding

Openbare ruimte, klimaat, water en milieu, gebiedsontwikkeling en wonen
Het programma Wonen en werken in Winterswijk gaat aan de hand van vijf beleidsvelden in op alles wat we doen om onze inwoners een omgeving te bieden waar ze gezond, veilig en duurzaam kunnen wonen, werken, ondernemen en recreëren. Hieronder worden de beleidsvelden besproken.

Openbare ruimte

Het beleidsveld openbare ruimte behandelt de ambities en de openbare ruimte. Een gezonde leefomgeving met een goede infrastructuur, duurzaamheid en sociale cohesie zijn belangrijk. Ook biodiversiteit en de uitvoering van het visiedocument BOSS (bewegen, ontmoeten, spelen en sporten) zijn belangrijke thema's.

Klimaat, water en milieu

Naast de zorg voor een schone en veilige leefomgeving is het uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie een belangrijk speerpunt.

Duurzaamheid en milieu

Het beleidsveld duurzaamheid en milieu gaat over het beschermen en behouden van de huidige kwaliteit op het gebied van klimaat, biodiversiteit, cultuurhistorisch erfgoed en natuurlijke voorraden.

Gebiedsontwikkeling en wonen

Het beleidsveld gebiedsontwikkeling is gericht op de realisatie of ontwikkeling van plannen. Dit zijn plannen die met een projectmatige aanpak worden uitgevoerd. Het buitengebied is een belangrijke parel van Winterswijk. Het unieke karakter staat onder druk en we moeten inzetten op een gebiedsgerichte aanpak.

Daarnaast is de visieontwikkeling op wonen een belangrijk speerpunt. We bieden ruimte voor woningen waar in Winterswijk behoefte aan is. Projecten die betrekking hebben op nieuwbouw of invulling van een gebied met een hooggewaardeerde leefbaarheid. Meer concreet: er wordt onder andere een aantal mooie plannen (door)ontwikkeld en/of uitgevoerd. Denk bijvoorbeeld aan de woningbouw op de Rikker, aan de Narcisstraat, Kloetenseweg en de Ribeslocatie.

Economie en lobby

We koesteren de diversiteit aan Winterswijkse bedrijven en maken een visie op het soort bedrijven waar we ons in de toekomst op willen richten. Bedrijvigheid en nabije werkgelegenheid zijn van vitaal belang voor de leefbaarheid en aantrekkingskracht van Winterswijk. Er moet voldoende ruimte zijn voor deze ontwikkelingen.

Ook de vrijetijdseconomie is een belangrijke sector. Daarnaast behouden we de komende jaren de duurzame relaties met samenwerkingspartners in de regio en over de grens. We dragen Winterswijk als merk uit, binnen én buiten Nederland.

3.1 Openbare ruimte

Ambitie

Winterswijk heeft een uniek landschap met veel bijzondere planten en dieren. Om dit te behouden leggen we veel nadruk op de bescherming en verbetering van de biodiversiteit. Wij vinden een veilige, gezonde leefomgeving met een goede infrastructuur, duurzaamheid en sociale cohesie belangrijk. Die gemeente maken we samen. De betrokkenheid en saamhorigheid van mensen bij hun wijk, buurtschap of dorp vinden we daarin cruciaal. We creëren voor iedereen een waardevolle leefomgeving die schoon, heel en veilig is. Bereikbaarheid en verkeersveiligheid vinden we van groot belang; elke Winterswijker - jong of oud, voetganger, fietser of automobilist - moet zich veilig kunnen voelen en bewegen.

We houden het centrum aantrekkelijk voor inwoners en bezoekers.

We stimuleren wijkkracht door het realiseren van een laagdrempelige ingang bij de gemeente voor vragen op alle domeinen.

Relevante documenten:

- Groenstructuurplan Winterswijk
- Omgevingsvisie buitengebied
- Beleidsvisie landschap en biodiversiteit

Doelstellingen

De gemeente zorgt voor een laagdrempelig aanspreekpunt voor vragen van inwoners en stakeholders in een specifiek gebied

Activiteiten

Pilot wijkaanpak en wijkregie

De afgelopen periode is flink geïnvesteerd in het bouwen van een netwerk. Ook is gewerkt aan een wijkanalyse. Op basis van de wijkanalyse stellen we een strategie met doelstellingen op voor de verdere wijkaanpak in Winterswijk-Oost. Tegelijkertijd wordt gewerkt aan een voorstel voor wijkregie gemeente breed.

Kwaliteit (toelichting)

Een veilige, gezonde leefomgeving met een goede infrastructuur, duurzaamheid en sociale cohesie is belangrijk voor Winterswijk. Die gemeente maken we samen. De betrokkenheid en saamhorigheid van mensen bij hun wijk, buurtschap of het dorp vinden we daarin cruciaal. Inwoners hebben waardevolle kennis van hun directe leefomgeving. Ze hebben daarom vaak goede ideeën over wat er nodig is in hun eigen wijk, buurt en omgeving. We steunen daarom initiatieven van inwoners om hun omgeving te verbeteren.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Voor het afronden van de Pilot wijkregie Winterswijk Oost en het opstellen van een inhoudelijk en organisatorisch kader voor wijkregie is begin 2026 een ervaren projectleider gestart. In Q3 worden de uitkomsten en advies in het college besproken.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Een gezond en veilig leefklimaat.

Activiteiten

Dienstverleningsovereenkomst ROVA

Wij geven uitvoering aan de Dienstverleningsovereenkomst (DVO) met ROVA voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Uitgangspunt is om het merendeel van de werkzaamheden op kwaliteitsgestuurde wijze uit te voeren, conform de standaardkwaliteitsniveaus van het Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek (CROW). Onderliggend zetten wij in op verdere optimalisatie van de samenwerking.

Kwaliteit (toelichting)

Het streven is om eind 2026 een gewijzigde dienstverleningsovereenkomst met ROVA vast te stellen. Dit collegebesluit kan beschouwd worden als het sluitstuk op het doorlopen verbeterproces en is onder meer ingegeven vanuit de wens om de regiefunctie van de gemeente Winterswijk in de samenwerking met ROVA te versterken. Daarvoor zijn verschillende instrumenten ontwikkeld. Deze instrumenten leggen een hernieuwde basis onder onze samenwerking. Een belangrijk instrument

is het 'verrekenmodel': een financieel jaaroverzicht van de uit te voeren dienstverlening, waarbij de kosten per onderhoudstaak inzichtelijk zijn gemaakt. Per kwartaal wordt de voortgang gerapporteerd zodat tijdige bijsturing mogelijk wordt. Daarnaast blijven wij kritisch kijken naar onze werkprocessen en worden zo nodig optimalisaties doorgevoerd.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het uitvoering geven aan de dienstverleningsovereenkomst is een doorlopend proces dat we structureel toetsen. Het verbeterproces is een intensief traject naast het reguliere takenpakket en heeft in 2026 tot bijstelling van de planning geleid.

Tijd (indicator)

Herstellen stormschade

Op 2 juli 2025 werd Winterswijk getroffen door een valwind. In het eerste noodzakelijke herstel is veel werk verzet. In de Startnotitie herstel stormschade Winterswijk wordt een eerste aanzet gegeven voor een meerjarig herstel (2025-2029). Het doel is om maatschappelijke meerwaarde te realiseren, waarbij het cultuurlandschap in een betere staat wordt gebracht dan voor de storm en sociale cohesie wordt versterkt.

Kwaliteit (toelichting)

Er wordt een gefaseerde aanpak voorgesteld. Een aanpak die bestaat uit drie fases. De eerste twee fases (crisis en voldoen aan zorgplicht) zijn voor het grote deel in 2025 en 1e kwartaal 2026 uitgevoerd. De derde fase, herstel gemeentelijk areaal bomen en terreinen van derden, loopt naar verwachting van 2026 tot 2029. Begin 2026 heeft de raad scenario's voor herstel gekozen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

In 2026 is een plan van aanpak voor het herstel van de stormschade uitgewerkt. De provincie Gelderland heeft middelen beschikbaar gesteld voor herstel van gemeentelijk groen en groen op percelen van particulieren. In het najaar 2026 wordt gestart met de herplant van gemeentelijke laanbomen. In de zomer van 2026 is gestart met het project om particulieren te adviseren over geschikte herplant en aansluitend wordt beplanting geleverd voor het uitvoeren van het beplantingsplan.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We helpen Scouting Winterswijk met het realiseren van toekomstbestendige huisvesting die zelfstandig kan worden geëxploiteerd

Doelstellingen

We optimaliseren de bereikbaarheid en verkeersdoorstroming van Winterswijk

Activiteiten

Parkeerroute-informatiesysteem

We werken door aan een modern parkeerroute-informatiesysteem (PRIS).

Kwaliteit (toelichting)

Met de investering in het parkeerroute-informatiesysteem (PRIS) kunnen bezoekers van binnen en buiten Winterswijk sneller een vrije parkeerplaats vinden in het centrum. We verbeteren hiermee de beleving van bezoekers, we beperken het

zoekverkeer en dragen bij aan de verbetering van de leefomgeving op plekken waar dat zoekverkeer nu nog onnodig rijdt.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De werkzaamheden voor de plaatsing van het PRIS zijn gepland in de maanden augustus en september 2026.

De aanwezige stroomvoorziening van de bestaande portalen worden aangesloten op de nieuwe portalen. Daarnaast worden op een aantal nieuwe locaties, waar het energieverbruik van de matrixborden beperkt is, tijdelijke stroomvoorzieningen gerealiseerd met behulp van accupacks. Op basis van de meest recente informatie wordt de definitieve netaansluiting door Liander gerealiseerd in de weken 38, 47, 50 en 51 van 2027. Dan worden ook het uitstekende deel van de oude mast en de tijdelijke stroomvoorziening (accupacks) verwijderd.

De grotere Full LED-displays langs de provinciale wegen N319 (ter hoogte van de Bataafseweg) en N820 (Vredenseweg) zullen bij ingebruikname van het systeem nog niet operationeel zijn. Vanwege het hogere energieverbruik is een tijdelijke voorziening met een accupack hier niet haalbaar. Volgens de meest recente planning wordt de definitieve stroomaansluiting door Liander in week 51 van 2026 gerealiseerd.

Tijd (indicator)

Uitvoeringsprogramma mobiliteit

We werken het mobiliteitsplan (deel b) uit in een uitvoeringsprogramma.

Kwaliteit (toelichting)

In het uitvoeringsprogramma voeren we de prioritaire maatregelen uit die bijdragen aan een veilige en toekomstbestendige inrichting van het mobiliteitsnetwerk. Daarbij ligt de focus op verkeersveiligheid, verbetering van fiets- en wandelverbindingen, bereikbaarheid van het centrum en buitengebied en een goede balans tussen leefbaarheid en bereikbaarheid. De uitvoering van deze maatregelen draagt bij aan een aantrekkelijke openbare ruimte en een duurzame mobiliteitstransitie.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

In 2027 stellen we het uitvoeringsprogramma op en werken we aan de uitvoering op basis van de vastgestelde prioriteiten en budgetten.

Tijd (indicator)

Indicatoren

- We werken transparant en resultaatgericht samen met ROVA aan een veilige, schone en goed onderhouden openbare ruimte. De kwaliteit van de uitvoering wordt maandelijks gemonitord met beeldschouwrapportages. De uitkomsten worden gezamenlijk besproken en waar nodig vertaald naar concrete verbetermaatregelen.
- Naast de beeldschouwen monitoren we maandelijks het aantal meldingen en klachten van inwoners over de beeldkwaliteit van de openbare ruimte. Door de resultaten van beeldschouwen en meldingen te combineren, krijgen we inzicht in de ervaren kwaliteit en kunnen we de uitvoering gericht bijsturen.

- De inzet van mensen en middelen wordt transparant verantwoord via het verrekenmodel. Hiermee ontstaat inzicht in de relatie tussen de geleverde prestaties, de gemaakte kosten en de gerealiseerde beeldkwaliteit. Deze informatie vormt de basis om de inzet van capaciteit en budgetten continu te optimaliseren.

Risico's

- Wijzigingen in de mate van groenonderhoud en bermbeheer leiden tot een ander straatbeeld. Hierover communiceren we met onze inwoners.
- De eenheidsprijzen zijn in beeld. Hieruit blijkt dat het totale budget voor beheer en onderhoud van de openbare ruimte niet toereikend is om aan gemaakte kwaliteitsafspraken te kunnen voldoen. Hierop is geanticipeerd in de begroting. Echter, het totale budget is onder meer onderhevig aan wijzigingen in areaal en materiaalkosten. Dit brengt een bepaalde onzekerheid met zich mee.

3.2 Klimaat, water en milieu

Ambitie

Samen met inwoners en ondernemers zorgen we voor een schone leefomgeving. We waarborgen een optimale milieukwaliteit en richten ons op de basisvoorwaarden gezond, schoon en veilig. Voor het onderhoud van de riolering maken we transparante keuzes op basis van een risicoafweging. Om in de toekomst gezond en veilig te kunnen wonen, verkleinen we de kans op wateroverlast, droogte en hittestress.

Relevante documenten:

- Water- en Rioleringsprogramma 2024-2028.
- Klimaatadaptatiestrategie en uitvoeringsagenda (raadsbesluit september 2022).
- Huishoudelijk grondstoffenbeleid Winterswijk 2024-2030 (raadsbesluit februari 2024).
- Afvalstoffenverordening Winterswijk 2015.
- Uitvoeringsbesluit afvalstoffenverordening Winterswijk 2018.

Doelstellingen

We voeren noodzakelijke projecten uit op het gebied van het milieu

Activiteiten

Project sanering wegverkeerslawaaï

Door de autonome groei van het wegverkeer ervaren bewoners langs drukke wegen geluidsoverlast van het verkeer. In het verleden zijn daarom 177 woningen aangemeld bij het Rijk om in aanmerking te komen voor geluidssanering. De gemeente voert de sanering wegverkeerslawaaï uit met subsidie van de Rijksoverheid.

Kwaliteit (toelichting)

Het saneringsprogramma is vastgesteld. Gelijktijdig heeft de minister de maatregelen uit het saneringsprogramma vastgesteld. Naar aanleiding van dit zogenaamde Homa besluit hebben we bezwaarschriften ontvangen. Het advies van het ministerie is om te wachten met de verdere uitvoering van het project totdat het bezwaren traject is afgerond.

Na afronding van de bezwaren worden de geluidsniveaus in de woningen bepaald.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De uiteindelijke planning hangt af wanneer de bezwaren door het ministerie worden afgehandeld. En de werkvoorraad van het bureau.

Tijd (indicator)

Sanering stortplaats WAL

De deklaag van de voormalige stortplaats WAL (tussen de Driemarkweg en de Vreehorstweg, ter hoogte van Vreehorstweg 43) is te dun en voldoet niet aan de wettelijke eisen. Daarom hebben we een saneringsplan opgesteld. De sanering wordt gefaseerd uitgevoerd (in 2024 en 2027) vanwege de beschermde dieren op de WAL. Naast de deklaag wordt ook de Japanse duizendknoop aangepakt, de waterafvoer verbeterd en de WAL heringericht.

Kwaliteit (toelichting)

Er zijn afspraken gemaakt met de provincie over de uitvoering. De provincie voert regie over de sanering. De eerste fase is in 2025 afgerond. De provincie start in 2027 met de voorbereiding van fase 2.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De sanering van fase 2 wordt in 2028 door de provincie uitgevoerd.

Tijd (indicator)

Indicatoren

1. ROVA legt maandelijks via de (beeld)schouwrapportages verantwoording af over de kwaliteit van het beheer van de openbare ruimte en de afvalinzameling. De rapportages geven inzicht in de gerealiseerde beeldkwaliteit, het aantal meldingen over de openbare ruimte en de prestaties van de afvalinzameling, waaronder de ingezamelde hoeveelheden per afvalstroom.
2. Daarnaast monitoren we het aantal klachten over de afvalinzameling, met als uitgangspunt maximaal 2,0 klachten per 1.000 aansluitingen. Door deze resultaten periodiek te bespreken, kunnen we de dienstverlening gericht verbeteren en waar nodig bijsturen.
3. Ook volgen we de voortgang van de maatregelen uit de uitvoeringsagenda van de klimaatstrategie (tot en met 2027). Verbeteringen in de afvalinzameling dragen bij aan een hogere afvalscheiding, minder restafval en betere klimaat- en duurzaamheidsprestaties van de gemeente.

Risico's

- **Draagvlak en inzet van inwoners**
Het behalen van de klimaatdoelstellingen en een schone leefomgeving is mede afhankelijk van de inzet van inwoners. Goede communicatie en participatie zijn essentieel om betrokkenheid en gewenst gedrag te stimuleren.
- **Prijsstijgingen**
Stijgende prijzen van materialen, brandstoffen en personele inzet kunnen leiden tot hogere uitvoeringskosten. Ondanks de opgenomen prijsindexering blijft dit een financieel risico.
- **Klimaatverandering**
Extreem weer en klimaatverandering vragen om extra investeringen in beheer, onderhoud en klimaatadaptieve maatregelen, waardoor de kosten de komende jaren naar verwachting zullen toenemen.

3.3 Duurzaamheid en milieu

Ambitie

Winterswijk wil dat de huidige kwaliteiten - klimaat, biodiversiteit, cultuurhistorisch erfgoed en natuurlijke voorraden - ook beschikbaar zijn voor volgende generaties. Duurzaamheid gaat over het beschermen en behouden van deze waarden. Omdat we wel de gevolgen ondervinden van de verandering van het klimaat, is het ook een ambitie om ons daarop voor te bereiden. In 2050 is Winterswijk klimaatneutraal, energieneutraal en circulair.

Relevante documenten:

- Akkoord van Groenlo
- Regionaal Uitvoeringsprogramma Energietransitie Achterhoek
- RES Achterhoek
- Raadsbesluit 26 februari 2026 Moratorium wind op land

Doelstellingen

Een energieneutrale Achterhoek uiterlijk in 2050 met als tussendoel 55% energiebesparing in 2030 en het realiseren van de opwek van 1,35 TWh per jaar in de Achterhoek via de Regionale Energiestrategie

Activiteiten

We zijn bereikbaar in ons Duurzaam Winterswijk

Duurzaam Winterswijk is een kennis- en inspiratiecentrum op het gebied van duurzaamheid. Via de thema's energietransitie, klimaatadaptatie, biodiversiteit, kringlopen en cultuurhistorie, wordt duurzaamheid op een laagdrempelige manier zichtbaar, tastbaar en beleefbaar gemaakt. Vanuit Duurzaam Winterswijk helpen we mensen onder meer met subsidies, regelingen en leningen. Duurzaam Winterswijk is tevens ons (fysieke) energieloket.

Kwaliteit (toelichting)

Bij Duurzaam Winterswijk ontvangen we gemiddeld ongeveer honderdtwintig bezoekers per maand. Via het platform Duurzaam Winterswijk ontvangen we gemiddeld duizend digitale bezoekers per maand.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De uitvoering vindt in heel 2027 plaats.

Tijd (indicator)

Uitvoering RES

In de RES is afgesproken dat het regionale bod bestaat uit grootschalige zon op daken (0,35 TWh) en grootschalige opwek op land (1 TWh). De plannen voor grootschalige opwek van zonne-energie op land passen in ons beleidskader zonneparken en zonnevelden. In de RES zijn ook afspraken gemaakt over de opwek van Windenergie.

Kwaliteit (toelichting)

Samen met de RES-partners realiseren we de opwek die is afgesproken.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Samen met onze partners in de regio werken we aan de realisatie van de RES-doelen. Inmiddels is de RES 2.0 vastgesteld.

Tijd (indicator)

Realiseren zonnepanelen op bedrijfsdaken

We gaan door met het helpen van ondernemers met vragen over zon op bedrijfsdaken. Gezien de problematiek rond salderen en netcongestie is het aantal nieuwe daken dat voorzien wordt van zonnepanelen beperkt.

Kwaliteit (toelichting)

Ondernemers kunnen bij Duurzaam Winterswijk of het Duurzaam Ondernemerscentrum Achterhoek (DOA) terecht voor informatie over zon op bedrijfsdaken.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De uitvoering vindt in heel 2027 plaats.

Tijd (indicator)

Opstellen warmteprogramma

In de Transitievisie Warmte Winterswijk (TVW) uit 2021 hebben we een eerste plan gemaakt voor het aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving. In 2027 geven we hieraan een vervolg via het maken van een Warmteprogramma. Het Warmteprogramma is een verplicht programma onder de Omgevingswet. In het Warmteprogramma beschrijft een gemeente de aanpak van het isoleren en aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving voor een periode van ongeveer 10 jaar (t/m 2035). Iedere vijf jaar wordt het Warmteprogramma geactualiseerd. De uitvoering vindt plaats totdat de gebouwde omgeving aardgasvrij en klimaatneutraal is. Het vaststellen van het Warmteprogramma is een collegebevoegdheid, de gemeenteraad kan kaders stellen. Het in de toekomst (eventueel) inzetten van de aanwijsbevoegdheid voor het aardgasvrij maken van een gebied is een raadsbevoegdheid.

Kwaliteit (toelichting)

We stellen in 2027 het Warmteprogramma op. Daarnaast maken we zoveel mogelijk woningen 'transitie gereed' door het treffen van isolatiemaatregelen via bijvoorbeeld onze Lokale Aanpak Isolatie (LAI) en energiearmoede aanpak.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het Warmteprogramma moet uiterlijk in 2027 opgeleverd worden.

Tijd (indicator)

Evaluatie moratorium windenergie

Het moratorium wordt opgeheven zodra er windbeleid vastgesteld is door de raad.

Kwaliteit (toelichting)

Het windbeleid wordt opgesteld.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het werken aan windbeleid start in 2027. De exacte startdatum is nog onbekend. De doorlooptijd is minimaal 2 jaar.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We willen duurzaamheid bereikbaar en betaalbaar maken voor iedereen

Activiteiten

Verduurzamen woningen als onderdeel bestrijden energiearmoede

We helpen inwoners om hun energierekening omlaag te brengen en om hun woning duurzaam te maken. Dit doen we door onderstaande maatregelen:

- De aanpak met energieconciërges en energiebespaarmaatjes gaan we continueren. Samen met andere organisaties helpen we inwoners met energiearmoede om energie te besparen en hun woning te verduurzamen.
- We bieden ondersteuning via het Centrum Duurzaam Winterswijk.
- We ondersteunen door middel van subsidies en regelingen.

Kwaliteit (toelichting)

We zetten ons in voor een goede voortzetting van de aanpak van energiearmoede.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De uitvoering vindt in heel 2027 plaats.

Tijd (indicator)

Indicatoren

- Gemiddeld bezoeken 120 mensen per maand ons Centrum Duurzaam Winterswijk.
- Gemiddeld hebben we iedere maand duizend digitale bezoekers op ons platform Duurzaam Winterswijk.

Risico's

Het behalen van de opwekdoelstellingen is sterk afhankelijk van technische factoren, zoals de aansluitingsmogelijkheden op het elektriciteitsnet. Ook is het afhankelijk van politieke keuzes rondom de opwek van duurzame energie.

3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen

Ambitie

We willen dat Winterswijk een aantrekkelijke plaats is om te wonen, te werken en te recreëren. Het buitengebied is een belangrijke parel van Winterswijk en verdient een aanpak waarbij we de handen ineenslaan. In de buurtschappen streven we naar behoud van leefbaarheid. In het centrum komen wonen en culturele functies samen, waarbij ontmoeten, ontdekken en ontplooiing voorop staan. Nieuwe ontwikkelingen krijgen de ruimte, met behoud van kwaliteit van de leefomgeving.

Relevante documenten:

- Woonvisie gemeente Winterswijk 2020-2025.
- Volkshuisvestelijk afwegingskader woningbouw Winterswijk 2019-2025.
- Structuurvisie kom Winterswijk 2010-2020.
- Groenstructuurplan Winterswijk.
- Omgevingsvisie buitengebied.
- Beleidsvisie landschap en biodiversiteit.
- Centrumvisie 2021.

Doelstellingen

We bereiden de organisatie voor op de nieuwe wetten in de fysieke leefomgeving

Activiteiten

We werken volgens de Omgevingswet

De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden. Voor de inwerkingtreding moet er een Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) zijn ingeregeld. Verder bereiden we de organisatie voor op het werken volgens de wet, zowel op juridisch en technisch gebied als op het gebied van dienstverlening, participatie, houding en gedrag.

Kwaliteit (toelichting)

In 2027 werken we aan de hand van het opgestelde transitieplan verder aan het Omgevingsplan. Daarnaast wordt in 2027 verder gewerkt aan een omgevingsvisie voor het gehele grondgebied van de gemeente Winterswijk.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het door het college vastgestelde transitieplan zorgt ervoor dat we ook in 2027 verder werken aan het omgevingsplan. We liggen op schema om op 1 januari 2032 de beschikking te hebben over een nieuw gebiedsdekkend omgevingsplan. Inmiddels zijn de eerste paar wijzigingen van het Omgevingsplan afgerond en beginnen we steeds meer grip te krijgen op de nieuwe manier van werken.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We maken plannen en voeren deze uit voor specifieke vraagstukken, zoals, WOOOW, de Steengroeve en de Ribeslocatie

Activiteiten

Afdekken kleiput

We ronden het afdekken van de kleiput af.

Kwaliteit (toelichting)

Nadat de gemeenteraad het inrichtingsvoorstel heeft vastgesteld zijn we in samenspraak met de klankbordgroep en het waterschap gestart met het opstellen van een inrichtingsplan. Na vaststelling van het inrichtingsplan door ons leggen we het inrichtingsplan ter besluitvorming voor aan het Waterschap Rijn en IJssel. We onderzoeken in hoeverre de grond uit de naastgelegen kleigroeve geschikt is en gebruikt kan worden om de kleiput af te dekken.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Op basis van het definitieve inrichtingsplan bepaalt het waterschap als bevoegd gezag welke juridische procedure noodzakelijk is. Daarnaast onderzoek we of de grond uit de naastgelegen kleigroeve geschikt is. Als hierover duidelijkheid is worden de (voorbereidende) werkzaamheden met de aannemer verder opgepakt. Vanwege de aanwezigheid van de Oehoe kunnen werkzaamheden slechts in een beperkte periode plaatsvinden. We proberen in 2026 een start te maken met de

werkzaamheden, deze zullen in ieder geval ook in 2027 doorlopen. Op het moment dat duidelijk is welke grond kan worden toegepast en welke juridische procedure noodzakelijk is kan een definitieve planning worden opgesteld.

Tijd (indicator)

Bestemmingsplan uitbreiding Het Winkel

We behandelen het initiatief tot uitbreiding van camping Het Winkel.

Kwaliteit (toelichting)

Op dit moment is de gemeente in afwachting van de indiening van een voorstel voor de verdere ontwikkeling van Het Winkel. De hele planologische procedure wordt opgestart na indiening van de aanvraag.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De start wordt bepaald door het moment waarop het voorstel door de initiatiefnemer wordt ingediend.

De gesprekken zijn inmiddels weer opgestart en de verwachting is dat dit op korte termijn zal leiden tot een het indienen van de aanvraag voor de gewenste uitbreiding.

Tijd (indicator)

De Rikker

We werken aan woningbouw op het nog onbebouwde gedeelte van de Rikker.

Kwaliteit (toelichting)

Het bestemmingsplan is vastgesteld en bekendgemaakt. De beroepstermijn is verstreken. Het bestemmingsplan is onherroepelijk geworden.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De verkoop van fase 1 loopt en de bouw is inmiddels gestart. Voor de volgende fasen worden voorbereidingen getroffen. De planningen zijn afhankelijk van de resultaten van een aantal te actualiseren onderzoeken en onderbouwingen bij de vergunningaanvragen. Met MeeWonen zijn we in gesprek om in fase 3 een passende vorm van geclusterd wonen te realiseren.

Tijd (indicator)

Gebiedsontwikkeling De Morse (voorheen Gaudium)

De gemeente Winterswijk is eigenaar van het pand aan de Laan van Hilbelink 32 waarin een weverij is gevestigd. Het aangrenzende pand aan de Laan van Hilbelink 28 (De Hazewind) is opgekocht door een ontwikkelaar die woningen in dit pand wil realiseren. Er zijn ontwikkelingen die vragen om een integrale visie voor dit gebied.

Kwaliteit (toelichting)

Er ligt een concreet initiatief om de cultuurhistorisch waardevolle voormalige textielfabriek De Hazewind aan de Laan van Hilbelink 28/Morsestraat 32-34 te transformeren tot een woongebouw met 40 appartementen.

Door de milieudruk van meerdere omliggende bedrijven was het niet mogelijk medewerking aan dit initiatief te verlenen, omdat er geen goed woonklimaat kan worden gerealiseerd. Met de aanstaande verplaatsing van het bedrijf dat grenst aan de ontwikkellocatie ontstaat er ruimte voor nieuwe functies in het pand dat eigendom

is van de gemeente, en is er mogelijk voldoende milieuruimte om medewerking aan het transformatieplan van De Hazewind te kunnen verlenen.

Het gebied De Morse (van oudsher textielindustrie) leent zich mede door de ligging aan de Whemerbeek voor een combinatie van functies (wonen, werken, bedrijvigheid en voorzieningen). Inzetten op een combinatie van functies sluit aan bij de bestaande dynamiek in het gebied én biedt de condities voor een nieuw woon- en leefmilieu waar Winterswijk op dit moment nog geen tot weinig aanbod in heeft.

Vanwege de actuele ontwikkelingen is het gewenst om voor dit gebied een ontwikkelvisie op te stellen en daarbij de omliggende gebieden mee te nemen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Inmiddels staat vast dat de weverij die in het pand Laan van Hilbelink 28 is gevestigd binnen afzienbare tijd gaat verhuizen naar een nieuwe locatie op bedrijventerrein Misterweg. De grond is aangekocht en de nieuwbouw is in uitvoering.

Hiermee is de weg vrij om te starten met het opstellen van een gebiedsvisie voor gebied De Morse (en omgeving). Over de aanpak van dit project vindt overleg plaats. Doel van dit overleg is het project af te bakenen en de gewenste ontwikkelrichting te bepalen. Ook kan dan worden besproken of vooruitlopend op de gebiedsvisie al kan worden gestart met de planologische procedure voor voormalige textielfabriek De Hazewind. In de gebiedsvisie wordt dit dan als vaststaand uitgangspunt meegenomen.

Tijd (indicator)

Gebiedsontwikkeling recreatiegebied 't Hilgelo

We behandelen een door Leisurelands BV ingediende aanvraag ter ontwikkeling van recreatiegebied 't Hilgelo. Het plan is gericht op een bestendiging van bestaande functies (zandwinning, dagrecreatie, natuur et cetera) en een versterking van de recreatieve mogelijkheden binnen dat gebied. In hoofdzaak gaat het daarbij om een uitbreiding van verblijfsrecreatie en horeca.

Kwaliteit (toelichting)

Op basis van het participatietraject is de initiatiefnemer bezig met de doorontwikkeling van het plan.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het conceptplan voor wijziging van het omgevingsplan is ingediend door de initiatiefnemer. De Omgevingskamer adviseert over het gewijzigde plan en aan de hand daarvan worden er vervolgstappen genomen.

Op dit moment zijn we nog in afwachting van aanpassing van het concept Omgevingsplan. De verwachting is dat in 2027 het plan in procedure gebracht kan worden

Tijd (indicator)

Gebiedsontwikkeling de Steengroeve

We werken aan een gebiedsontwikkeling rondom de Steengroeve. Onderdeel hiervan is de ontwikkeling van het museaal concept Terra Temporalis.

Kwaliteit (toelichting)

We hebben besloten tot een herdefinitie van de aanpak waarbij we de twee afzonderlijke sporen nu integreren. Dat betekent: we werken vanaf nu aan één planologische regeling voor de gehele inhoud van het Ruimtelijk Afsprakenkader zoals dat in 2019 door de raad is vastgesteld. Dat omvat: de juridische borging van de toekomst van Sibelco door het mogelijk maken van een nieuwe groeve, de realisatie van een bezoekersfaciliteit door een algemene regeling (dus niet meer specifiek passend op en onderbouwd met de voorstellen voor Terra Temporalis), en de twee wegomleggingen: de kleine voor Terra Temporalis en de grote voor Sibelco.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

We stemmen met de betrokken partijen af welke voortgang er mogelijk is en welke acties er uitgevoerd worden. Op dit moment zijn er zoveel factoren die een rol spelen, dat feitelijk eerst zaken zoals de Nota Ruimte (over bedrijven met kritische grondstoffen), provinciale omgevingsverordening (over de regels voor de stikstofzones), de Gebiedsontwikkeling Winterswijk en financiële haalbaarheid helder moeten zijn voordat weer nieuwe stappen gezet kunnen worden.

Voor Sibelco hadden we ingezet op de gebiedsvisie die een tussenresultaat zou moeten worden van het proces gebiedsontwikkeling Winterswijk. Op dit moment is onduidelijk wanneer deze voorzien is.

Om nu voortgang te kunnen boeken hebben we besloten om een integrale planologische regeling op te stellen: een aanpassing van het omgevingsplan. Hiermee wordt de juridische planologische toekomst van Sibelco geborgd die voorwaardelijk is voor de realisatie van een bezoekersfaciliteit.

Tijd (indicator)

Herontwikkeling Groenloseweg 60-locatie De Harmonie

We behandelen het initiatief tot herontwikkeling van de locatie van De Harmonie (Groenloseweg 60) van horeca naar wonen.

Kwaliteit (toelichting)

De gemeenteraad heeft op 23 april 2026 besloten het omgevingsplan te wijzigen om woningbouw mogelijk te maken. Deze wijziging is inmiddels onherroepelijk.

Op 24 maart 2026 hebben we een overeenkomst aangegaan met de ontwikkelaar van de locatie. Hierin zijn onder meer afspraken gemaakt over de te bouwen woningen.

De ontwikkelaar werkt het plan nu uit tot een aanvraag omgevingsvergunning. We verwachten dat de aanvraag in het derde kwartaal van 2026 wordt ingediend.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De gemeenteraad heeft op 23 april 2026 besloten het omgevingsplan te wijzigen. De exacte doorlooptijd is verder afhankelijk van de indieningsdatum van de aanvraag omgevingsvergunning en de doorlooptijden tijdens de vergunningprocedure.

Tijd (indicator)

Omgevingsvisie

Wij werken aan een integrale Omgevingsvisie voor heel Winterswijk. Hierin brengen we de ambities voor de bebouwde kom en het buitengebied samen in één

samenhangende visie voor de fysieke leefomgeving. In 2026 is gestart met een beleidsanalyse die dient als basis voor het vervolgtraject.

Kwaliteit (toelichting)

Begin 2026 is de Omgevingsvisie voor de bebouwde kom vastgesteld en is het proces daarna geëvalueerd. De opgedane ervaringen benutten we bij het opstellen van een startnotitie voor de integrale Omgevingsvisie voor heel Winterswijk. Ook de resultaten van de beleidsanalyse worden hierin meegenomen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Na vaststelling van de startnotitie werken wij in 2027 verder aan het proces en de uitwerking van de integrale Omgevingsvisie voor heel Winterswijk. De verdere fasering, werkzaamheden en planning worden in de startnotitie nader uitgewerkt.

Tijd (indicator)

Wij werken aan het programma Bouwen aan Winterswijk

Speerpunt van ons beleid blijft de instandhouding van het voorzieningenniveau.

De bestemmingsreserve instandhouding voorzieningen is bedoeld voor investeringen die moeten voorkomen dat een voorziening moet sluiten of activiteiten moeten worden beëindigd, met name door achterstallig onderhoud aan bestaande gebouwen. Nieuwbouw voor zwembad Jaspers, Theater De Storm en Boogie Woogie is voorlopig niet aan de orde, omdat de middelen daarvoor ontbreken. Daarom is de reserve gericht op het kopen van tijd: vijf tot tien jaar continuïteit voor gebouwen die langer bruikbaar moeten blijven. Verder zijn we scherp op ons opdrachtgeverschap en het eigendom van de gebouwen.

Kwaliteit (toelichting)

Hiervoor is een bestemmingsreserve ingesteld met een omvang van € 10 miljoen. Inmiddels zijn er voor drie voorzieningen beslissingen genomen door de raad: zwembad Jaspers, Theater De Storm en in het kader van BOSS (Bewegen, ontmoeten, spelen en sporten). Daarnaast vallen ook de basisscholen en Boogie Woogie binnen de bestedingsdoelen van deze bestemmingsreserve.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Eventuele nieuwe aanvragen worden ook in 2027 afgewikkeld binnen de vastgestelde kaders. Sinds instelling van de bestemmingsreserve is er voor de basisscholen een nieuw budget ter beschikking gekomen ter uitvoering van de eerste fase van het Integraal Huisvestingsplan. Dat maakt dat in minder situaties een beroep op de bestemmingsreserve kan worden gedaan.

Op dit moment wordt een haalbaarheidsstudie uitgevoerd naar een verhuizing van Boogie Woogie naar De Post. We hebben als gemeente € 20.000 beschikbaar voor bekostiging van die studie. Mocht uit de haalbaarheidsstudie blijken dat verhuizing mogelijk is heeft dit gevolgen voor de bestemmingsreserve. Een eventuele verbouwing van De Post valt niet binnen de huidige bestedingsdoelen van deze bestemmingsreserve.

Tijd (indicator)

Realiseren van een dienstencentrum in Gaxel, samen met Stadt Vreden

Om het grensoverschrijdend werken en ondernemen tussen Nederland en Duitsland te bevorderen, wordt er op de grens een dienstencentrum gerealiseerd. De gemeenten Winterswijk en Vreden zijn gezamenlijk de initiatiefnemers voor deze planontwikkeling.

Kwaliteit (toelichting)

De geselecteerde ontwikkelaar heeft helaas aangegeven dat het niet mogelijk is tot een haalbare exploitatie te komen. Samen met Stadt Vreden bekijken we nu op welke wijze het project kan worden voortgezet. Wij houden beide gemeenteraden op de hoogte van de aanpak en de voortgang.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Omdat er op dit moment geen concrete ontwikkelaar is voor de uitwerking van de plannen, is onduidelijk op welke termijn de plannen uitgevoerd gaan worden. Als meer duidelijk is over de aanpak en voortgang, informeren wij samen met Stadt Vreden beide gemeenteraden.

Tijd (indicator)

Ribeslocatie

Gemeente Winterswijk is eigenaar van een perceel aan de Ribeslaan, de locatie waar een basisschool was gesitueerd. In 2015 is deze basisschool gefuseerd en heeft gemeente Winterswijk de grond terug in eigendom gekregen. Vanaf 2025 is gewerkt aan de herontwikkeling van de Ribeslocatie om hier woningbouw mogelijk te maken, hierbij hebben we veel aandacht gehad voor participatie.

Kwaliteit (toelichting)

De ontwikkelaar heeft de omgevingsvergunning bij de gemeente ingediend. Voor dit plan heeft de gemeenteraad een bindend adviesrecht. We verwachten het plan in het najaar van 2026 aan de gemeenteraad voor te leggen. De ontwikkelaar is voornemens om in het najaar 2026 te starten met de verkoop van de woningen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Naar verwachting wordt in 2027 gestart met de bouw van de woningen.

Tijd (indicator)

Uitvoering project WoooW - gebiedsontwikkeling het Weurden

WoooW staat voor Winterswijk ontmoet, ontdekt en ontplooit. Het WoooW-projectgebied ligt aan één van de aanloopstraten (het Weurden) in het centrum van Winterswijk, waar winkelleegstand en verpaupering dreigde. Daarom heeft de gemeente de afgelopen jaren een aantal woon-winkelpanden aangekocht om het gebied op te knappen en nieuwe impulsen te geven.

Kwaliteit (toelichting)

We werken aan de uitvoering van het raadsbesluit van juni 2023. Het maakt ontwikkelingen mogelijk aan het Weurden (winkels plus woningen), de Spoorstraat (nieuw cultuurgebouw), op de huidige locatie van Boogie Woogie (wonen) en aan het Weurden - Dingstraat - Weverstraat (hierna kortweg 'de Plus-locatie': wonen, supermarkt en parkeren centrum).

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De ontwikkeling van de gedachte nieuwbouwlocatie voor Boogie Woogie ligt stil in afwachting van het haalbaarheidsonderzoek dat loopt naar een alternatieve locatie: De Post. Daarmee ondernemen we nu ook nog geen vervolgactie voor de huidige locatie van Boogie Woogie.

Voor de Plus-locatie zijn we in onderhandeling met De Woonplaats om het eigendom van de grote parkeerplaats over te nemen. Vastned (eigenaar van het supermarktgebouw) en Plus zijn de stakeholders voor de supermarkt en haar toekomst. De planvorming gaat niet eerder door dan dat we daadwerkelijk het eigendom van de grote parkeerplaats in handen hebben.

We streven naar afronding van de Didam-publicatie voor de verkoop van de panden in het eerste kwartaal 2027.

Tijd (indicator)

Woningbouw Narcisstraat

Dit gebied als geheel vraagt om een kwaliteitsimpuls. De gemeente heeft een grondpositie in het gebied bij de Misterweg/Hyacinthstraat. Wij werken mee met een door een ontwikkelaar ingediende aanvraag voor woningbouw.

Kwaliteit (toelichting)

De gemeenteraad heeft het bestemmingsplan in 2026 gewijzigd vastgesteld. Naar aanleiding hiervan is het eerder ingediende beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State ingetrokken, waardoor het bestemmingsplan onherroepelijk is geworden.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Nu het bestemmingsplan onherroepelijk is, werkt de ontwikkelaar aan de voorbereidingen voor de start van de verkoop en de bouw. De daadwerkelijke start van de bouw is mede afhankelijk van de beschikbaarheid van voldoende energiec capaciteit.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We realiseren een toekomstperspectief in het buitengebied

Activiteiten

Uitvoeren project LEADER

We geven uitvoering aan LEADER-projecten. LEADER is een subsidieregeling die is bedoeld voor projecten gericht op het versterken van het landelijk gebied, door het behoud van de leefbaarheid van het platteland, het versterken van de sociale cohesie en het behouden/versterken van het voorzieningenniveau.

Kwaliteit (toelichting)

Stichtingen, verenigingen, organisaties en bedrijven kunnen gebruikmaken van LEADER-subsidies. LEADER is een onderdeel van het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB). Initiatiefnemers worden bij hun aanvraag ondersteund door de Lokale Actie Groep (LAG). De LAG bestaat uit lokale (inwoner)leden en een

projectleider. Alle aanvragers geven een verplichte pitch aan de LAG over hun project. De LAG adviseert Gedeputeerde Staten bij het beschikbaar stellen van financiën.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De uitvoering van LEADER- projecten heeft een looptijd van 2024-2028. Er zijn meerdere voorstellen besproken met de LEADER-coördinator. Het beschikbare budget is nog niet geheel weggezet.

Tijd (indicator)

Gebiedsontwikkeling Winterswijk

Het buitengebied van Winterswijk heeft te maken met uitersten: extreme droogte, stikstofnormen voor vier Natura 2000-gebieden, ruimtevraag vanuit de energietransitie, kwetsbaar cultuurlandschap en bekenstelsel, en een sterke terugloop van het aantal boeren. Deze situatie is een bedreiging voor het waardevolle agrarische cultuurlandschap en de leefbaarheid.

Samen met de Stichting Waardevol Cultuurlandschap Winterswijk (WCL) is in 2020 het programma Vitaal Platteland opgesteld. Dit programma is gericht op het behoud van de waardevolle natuur en cultuur, en het realiseren van een economisch, sociaal en ecologisch toekomstperspectief voor iedereen die in het buitengebied woont, werkt en recreëert.

Kwaliteit (toelichting)

De intentieovereenkomst en startnotitie zijn in januari 2023 vastgesteld. Hierin is vastgelegd hoe de drie overheden (provincie, waterschap en gemeente) en de gebiedspartijen willen samenwerken in de gebiedsaanpak Vitaal Platteland. Het doel is een economisch, sociaal en ecologisch perspectief voor de mensen die in het gebied wonen en werken, nu en in de toekomst. Concreet wordt dit een gebiedsplan, een 'Winterswijks bod'.

Door een herijking van het proces en de actualiteit rond de stikstofproblematiek, is de insteek van de gebiedsaanpak veranderd van een proces/project naar een programma onder de naam Gebiedsontwikkeling Winterswijk. De programmatische aanpak biedt ruimte om meerdere projecten te starten die bijdragen aan een vitaal landelijk gebied, terwijl er ook naar het overkoepelende gebiedsplan en uitvoeringsprogramma wordt toegewerkt. Het doel is een breed gedragen programma waarin ook is vastgelegd hoe maatregelen ten behoeve van stikstofreductie en natuurherstel in Winterswijk worden geborgd.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Tijdens de uitvoering van het proces hebben we te maken met onzekerheden over de kaders vanuit het Rijk en Provincie Gelderland.

We ervaren dat de gebiedsgerichte aanpak veel vraagt van iedereen die erbij betrokken is. Het vergt een andere manier van samenwerking tussen overheden en gebiedspartijen, waardoor het soms twee stappen vooruit en een stap achteruit is. Onze inzet is een breed gedragen Gebiedsplan.

In de tweede helft van 2026 zal duidelijk worden hoe het vervolg van het gebiedsproces en de Gebiedsontwikkeling Winterswijk eruit komt te zien.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We realiseren voldoende woningaanbod waar voor verschillende doelgroepen behoefte aan is

Activiteiten

Een goede voorraad sociale, duurzame huurwoningen

De gemeente Winterswijk, De Woonplaats en Huurdersvereniging werken samen aan het realiseren van de duurzaamheidsdoelstellingen. Partijen zetten in op een goede afstemming van plannen en activiteiten, delen kennis en expertise en benutten elkaars uitvoeringskracht. Door gezamenlijk op te trekken en kansen voor samenwerking te benutten, leveren de partijen een bijdrage aan een duurzame en toekomstbestendige leefomgeving.

Kwaliteit (toelichting)

Voor de Regionale Prestatieafspraken 2026-2030 en de Uitvoeringsagenda 2026/2027 is leefbaarheid en duurzaamheid een prominent thema. Daarbij is ook aandacht voor de verduurzaming van woningen met een E/F/G label en koppelkansen op gebied van energietransitie en klimaatadaptatie.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Dit is een doorlopende activiteit gedurende heel 2027. In december 2025 zijn de Regionale Prestatieafspraken 2026-2030 en de Uitvoeringsagenda 2026/2027 vastgesteld, waarin duurzaamheid als thema is opgenomen. In 2027 wordt uitvoering gegeven aan de gemaakte prestatieafspraken en de acties uit de uitvoeringsagenda, waarbij wordt gewerkt aan de gezamenlijke duurzaamheidsdoelstellingen. We zien dat de wachttijden oplopen voor betaalbare woningen.

Tijd (indicator)

Herontwikkeling portiekflats Europalaan

We werken aan het initiatief van De Woonplaats om de komende jaren 112 woningen (in vier flatgebouwen) aan de Europalaan te vervangen door 130 nieuwe woningen (in drie gebouwen).

Kwaliteit (toelichting)

De eerste portiekflat is door de Woonplaats afgerond en in gebruik genomen door de nieuwe bewoners. Momenteel wordt gewerkt aan bouw van het tweede appartementencomplex.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het tweede appartementencomplex wordt naar verwachting in het najaar van 2027 opgeleverd. Daarna volgt de laatste fase. Voor de laatste flat worden twee appartementencomplexen teruggebouwd. De verwachting is dat alle vier appartementencomplexen in 2029 gereed zijn.

Tijd (indicator)

Lokale woonzorgvisie

Met de inwerkingtreding van de Wet versterking regie volkshuisvesting op 1 juli 2026 krijgen gemeenten een grotere regierol in de volkshuisvesting. Uiterlijk 1 januari 2028 moeten gemeenten een huisvestingsverordening met een verplichte urgentieregeling voor wettelijk aangewezen aandachtsgroepen vaststellen, waaronder verschillende zorgdoelgroepen. Een lokale woonzorgvisie vormt een vertrekpunt. De visie brengt

de woonzorgopgave in beeld, bepaalt de lokale prioriteiten voor aandachtsgroepen en vormt, in regionale afstemming, de basis voor het volkshuisvestingsprogramma en de huisvestingsverordening.

Kwaliteit (toelichting)

We stellen, conform de Wet versterking regie volkshuisvesting, een lokale woonzorgvisie op als onderdeel van het volkshuisvestingsprogramma.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

We zijn in 2025 begonnen met het opstellen van de lokale woonzorgvisie als onderdeel van het volkshuisvestingsprogramma. Hierbij hebben we inspiratie gehaald uit de Achterhoekse woonzorgvisie. Voorafgaand aan de definitieve vaststelling van het volkshuisvestingsprogramma wordt de gemeenteraad in de gelegenheid gesteld om eventuele wensen en bedenkingen naar voren te brengen. Naar verwachting kunnen we het volkshuisvestingsprogramma, afhankelijk van de reactie van de provincie, in het vierde kwartaal van 2026 vaststellen.

Tijd (indicator)

Wij stellen een nieuwe lokale woonvisie en een volkshuisvestingsprogramma op

We stellen nieuw woonbeleid op omdat de huidige woonvisie afloopt. Daarbij sluiten we onder andere aan bij de uitgangspunten van de Regionale Woonagenda Achterhoek 2023–2030 en vertalen we deze naar de lokale ambities en opgaven van Winterswijk. Het beleid speelt in op de veranderende woonbehoefte en geeft richting aan zowel de nieuwbouw als de ontwikkeling van de bestaande woningvoorraad. Zo werken we aan een toekomstbestendige woningmarkt met voldoende passende woningen en betaalbare woonlasten voor inwoners en woningzoekenden.

Kwaliteit (toelichting)

Er wordt gewerkt aan volkshuisvestingsprogramma als vervanger van de lokale woonvisie die een looptijd had tot eind 2024 .

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het ontwerp-volkshuisvestingsprogramma is in maart 2026 vastgesteld. Na vaststelling heeft het ontwerp zes weken ter inzage gelegen. Vervolgens zijn de ingediende zienswijzen verwerkt en is het programma ter beoordeling voorgelegd aan de provincie. Voorafgaand aan de definitieve vaststelling van het volkshuisvestingsprogramma wordt de gemeenteraad in de gelegenheid gesteld om eventuele wensen en bedenkingen naar voren te brengen.

Naar verwachting kunnen we het volkshuisvestingsprogramma, afhankelijk van de reactie van de provincie, in het vierde kwartaal van 2026 vaststellen.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We zorgen voor duidelijkheid over eigendomssituaties van snippergroen

Activiteiten

Snippergroen

De gemeente heeft een pilotprogramma gestart t.a.v. Snippergroen en verwacht dat de uitoefening van de regelgeving meerdere jaren in beslag zal nemen.

Kwaliteit (toelichting)

Het pilotproject is afgrond en evaluatie dient nog plaats te vinden.

Kwaliteit (indicator)**Tijd (toelichting)**

Evaluatie vindt uiterlijk plaats in Q4 2026 en wordt in 2027 verder opgepakt.

Tijd (indicator)**Oneigenlijk bermgebruik**

Opzetten project niet geregistreerd grondgebruik buitengebied (bermen).

Kwaliteit (toelichting)

Opzet in voorbereiding.

Kwaliteit (indicator)**Tijd (toelichting)**

Definitieve projectopzet verwacht uiterlijk in Q4 (2026) en uitwerking in de komende jaren.

Tijd (indicator)**Indicatoren**

- Jaarlijks worden gemiddeld 100 woningen gerealiseerd, in totaal 1.403 nieuwe woningen in de periode 2025 tot en met 2035. We monitoren het aantal gerealiseerde woningen. Nieuwe woningbouwplannen moeten inspelen op een 'mismatch' tussen vraag en aanbod op de Winterswijkse woningmarkt. (Woon- en Vastgoedmonitor 8RHK en Volkshuisvestingsprogramma Winterswijk) In 2026/2027 worden nieuwe afspraken gemaakt over de Woondeal.
- Met de Woondeal Achterhoek hebben wij ons gecommitteerd aan de opgave om 66% betaalbare woningen te realiseren gedurende de looptijd.

Risico's

Dit beleidsveld bestaat uit veel verschillende activiteiten en daarom benoemen wij geen specifieke risico's. In elk project of in elke activiteit worden de risico's zelfstandig afgewogen. Algemene risico's bij gebiedsontwikkeling en wonen zijn prijsstijgingen, denk bijvoorbeeld aan bouw- en investeringskosten. Daarnaast zorgen stikstofdepositie en netcongestie voor uitdagingen binnen dit beleidsveld.

3.5 Economie en Lobby**Ambitie**

Wij koesteren de hoeveelheid en verscheidenheid aan bedrijven in Winterswijk. Bedrijvigheid en de nabijgelegen werkgelegenheid zijn van vitaal belang voor de leefbaarheid en aantrekkingskracht van Winterswijk. Bedrijven moeten voldoende ruimte hebben om zich te ontwikkelen. Samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheid wordt voortgezet. Wij streven naar een stabiele arbeidsmarkt. In samenwerking met de sector zorgen we jaarrond voor voldoende aanbod in vrijetijdsbesteding. We kijken hierbij ook nadrukkelijk naar evenementen. We dragen Winterswijk als merk uit, binnen en buiten Nederland. Ook onderhouden we duurzame relaties met regionale, landelijke en buitenlandse samenwerkingspartners. Daarnaast maken we actief gebruik van (Europese) subsidies voor de realisatie van onze activiteiten.

Relevante documenten:

- Beleidsnota Economie Winterswijk 2017.
- Omgevingsvisie buitengebied 2019.
- Centrumvisie 2021.
- Raadsbesluit Heroverwegen locatiekeuze bedrijventerrein d.d. 23 maart 2023.
- Nota (EU) regionale samenwerking & lobby 2025-2029.

Doelstellingen

Het bieden van voldoende ruimte voor de bedrijvigheid in Winterswijk met als uitgangspunt, inbreiding, revitalisering en herontwikkeling

Activiteiten

Omgevingsplan Arrisveld

Het Regionaal Programma Werklocaties laat zien dat er in Winterswijk behoefte is aan een nieuw bedrijventerrein voor de groei van lokale ondernemingen. Voor het succes van ons bedrijfsleven is ruimte nodig, terwijl bedrijventerreinen schaars zijn. Om in Winterswijk een aantrekkelijk ruimtelijk en economisch vestigingsklimaat te behouden, is er in 2024 een nieuwe locatie voor een bedrijventerrein aangewezen. In 2026 hebben we de gebiedsvisie van het bedrijventerrein Arrisveld vastgesteld.

Kwaliteit (toelichting)

In 2027 wordt gestart met het opstellen van het omgevingsplan voor de ontwikkeling van bedrijvenpark Arrisveld.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

In 2027 werken we aan het opstellen van een omgevingsplan waaronder de benodigde onderzoeken.

Tijd (indicator)

Programma toekomstbestendige bedrijventerreinen

We werken samen met het bedrijfsleven en de provincie aan het programma toekomstbestendige bedrijventerreinen. Het programma heeft als doel om bedrijventerreinen te verduurzamen, een groenere en gezondere werkomgeving te creëren en de samenwerking tussen bedrijven op de bedrijventerreinen te verbeteren. Daarbij richt het programma zich zowel op samenwerking en organisatiegraad op het bedrijventerrein, als op het programmatisch uitvoeren van fysieke maatregelen. Het programma ondersteunt de gemeente bij het omzetten van de beleidsambities op het gebied van duurzaamheid en klimaat naar concrete maatregelen op de bedrijventerreinen.

Kwaliteit (toelichting)

In samenwerking met industriekring OWIN werken we aan drie doelen:

- Het verbeteren van de organisatiegraad van ondernemers op het bedrijventerrein. We verkennen hiervoor de mogelijkheden van het parkmanagement op het bedrijventerrein.
- Het opzetten van een programma met fysieke en organisatorische maatregelen op het bedrijventerrein, onder meer gericht op duurzaamheid, klimaat, verkeer en veiligheid. Samenwerking in het Platform Veilig Ondernemen is hier onderdeel van.

- Het onderzoeken van de haalbaarheid van een Smart Energy Hub op het bedrijventerrein. Dit project richt zich op de optimalisatie van de lokale energieopwekcapaciteit en het energieverbruik op het bedrijventerrein, en wordt ondersteund vanuit de Achterhoek Visie 2030, Thematafel Circulaire Economie & Energietransitie.

Activiteiten:

- Uitvoeren 'Haalbaarheidsonderzoek Parkmanagement', gefinancierd vanuit de SPUK regeling 'Verhogen organisatiegraad bedrijventerreinen'.
- Doorontwikkeling van het ondernemersinitiatief 'Design to Win', gericht op fysieke en organisatorische maatregelen die de toekomstbestendigheid van het bedrijventerrein verbeteren.
- Start uitvoeringsfase van Smart Energy Hub Winterswijk, afhankelijk van het resultaat van de ontwikkelfase die in 2026 wordt afgerond.
- Uitvoeren van het 'REIN Reststromenonderzoek', gericht op het verbeteren circulair ondernemen, medegefinancierd vanuit de subsidieregeling Toekomstbestendige bedrijventerreinen van provincie Gelderland.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Deze activiteiten worden gedurende het jaar uitgevoerd en hebben geen harde deadlines. Het tempo wordt bepaald vanuit de samenwerking met de ondernemersvereniging en betrokken ondernemers.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

In samenwerking ontwikkelen van een jaarrond toeristisch/recreatief aanbod

Activiteiten

Stimuleren van evenementen voor en door jongeren

We versterken de gemeentelijke ondersteuning van evenementen voor en door jongeren. Met een groter en beter evenementenaanbod wordt Winterswijk aantrekkelijker voor jongeren, versterken we de dagrecreatie en dragen we bij aan seizoensverlenging voor de verblijfsrecreatie.

Kwaliteit (toelichting)

We hebben aandacht voor de specifieke behoeften van evenementenorganisatoren. Doel is om het beschikbare budget zuiver en effectief in te zetten in relatie tot de doelstelling: het stimuleren van evenementen voor en door jongeren.

Organisatoren van jongerenevenementen worden gestimuleerd om jongeren een actieve rol in de organisatie te geven. Zij worden hiervoor in contact gebracht met SPOT Jongerenwerk en Talent Farm, die hierin kunnen meedenken en begeleiden. De betrokken jeugd ontwikkelt vaardigheden in de evenementenorganisatie en kennen de doelgroep als geen ander.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Initiatieven voor jeugdevenementen ontstaan vanuit de samenleving. Dit bepaalt ook het tijdspad. Per initiatief worden de netwerkcontacten gelegd en afgestemd welke financiële ondersteuning nodig en haalbaar is.

Tijd (indicator)

Uitvoeren regionale vrijetijdsagenda

We werken samen met de andere Achterhoekse gemeenten aan de uitvoering van de Vrijetijdsagenda Achterhoek 2020-2030. Vanuit deze agenda werken we aan vijf speerpunten:

1. Het vergroten van de beleefbaarheid van de Achterhoek met aanbodontwikkeling.
2. Het op peil houden en verbeteren van de vitaliteit van de verblijfsrecreatie.
3. Het realiseren van een onderscheidende profilering en zichtbaarheid van de Achterhoek voor de nationale en internationale gast.
4. Het bevorderen van de gastvrijheid in de regio.
5. Het versterken van de positie van de vrijetijdssector binnen de Achterhoek en het intensiveren van verbindingen met andere sectoren.

We voeren dit uit met concrete projecten, onder andere gericht op de routestructuren voor wandelen, fietsen, paardrijden en mountainbiken. Eén van de concrete projecten is 'Onbeperkt genieten in de Achterhoek'. Dit project sluit goed aan bij de Winterswijkse opgave 'Iedereen doet mee'.

Kwaliteit (toelichting)

De vrijetijdsagenda is in 2024 herzien tot de Vrijetijdsagenda 2025-2035, inclusief Uitvoeringsprogramma 2025-2028. De vrijetijdsagenda heeft inwonersprofiel en brede welvaart als centrale doelstelling en sluit op regionaal niveau aan op ons lokale recreatiebeleid. Het uitvoeringsprogramma bevat diverse projecten die bijdragen aan deze doelstellingen. Winterswijk draagt daar ambtelijk, bestuurlijk en financieel aan bij, via het portefeuillehoudersoverleg Vrijetijdseconomie Achterhoek.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het huidige uitvoeringsprogramma loopt van 2025 tot en met 2028. De projecten en de voortgang daarvan worden tweemaandelijks besproken in zowel het ambtelijk overleg als het portefeuillehoudersoverleg. Daarmee is er sturing op geld, organisatie, tijd, informatie en kwaliteit.

Tijd (indicator)

Uitvoeringsagenda Recreatie en Toerisme

De lokale Uitvoeringsagenda Recreatie en Toerisme wordt opgesteld in samenwerking met de toeristische sector en 100% Winterswijk. De uitvoeringsagenda beschrijft de activiteiten waarmee we uitvoering geven aan de Beleidsvisie Recreatie en Toerisme.

Kwaliteit (toelichting)

De uitvoeringsagenda geeft uitvoering aan de speerpunten en ontwikkelrichting uit de Beleidsvisie Recreatie en Toerisme, zoals vastgesteld in 2024. De activiteiten die hiervoor nodig zijn, worden in samenwerking met de toeristische sector en 100% Winterswijk bepaald. Voor de financiering van de uitvoeringsagenda wordt een beroep gedaan op de inkomsten uit toeristenbelasting. In 2027 worden hiervoor nieuwe meerjarige afspraken met de sector vastgesteld, waarmee het budget voor de uitvoeringsagenda voor de komende jaren wordt bepaald.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Medio 2027 vaststelling van de uitvoeringsagenda door het college.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Winterswijk (inter-)nationaal op de kaart zetten, waarbij we ons aanbod op het gebied van wonen, werken, winkelen en toerisme uitdragen en streven naar een betere bereikbaarheid over de weg en het spoor

Activiteiten

Grensoverschrijdende samenwerking

Onder grensoverschrijdende samenwerking valt de samenwerking met de overheid, ondernemers en maatschappelijke organisaties in de Achterhoek, de Regio Achterhoek en de Euregio. We verbinden mensen, ondernemers, overheid en onderwijs aan beide zijden van de grens met elkaar op het gebied van economie, onderwijs, cultuur, toerisme en sport.

Kwaliteit (toelichting)

We streven naar structurele inbedding van Europees beleid in ons internationale beleid. In de komende jaren gaan we de Nota (EU) regionale samenwerking & lobby, die we in 2025 hebben geactualiseerd, tot uitvoering brengen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Dit is een doorlopend proces.

Tijd (indicator)

Lobby

We zetten in op regionale, landelijke en grensoverschrijdende lobby. Lobbyen stelt ons in staat de belangen van onze inwoners te vertegenwoordigen bij de overheid en andere belanghebbenden. Het zorgt ervoor dat samenwerkingsverbanden tussen gemeenten en bedrijven ontstaan. Ook lobbyen over de grens is belangrijk. De toenemende Europeanisering van het beleid en de besluitvorming zorgen ervoor dat veel belangrijke beslissingen niet alleen op nationaal niveau, maar ook op Europees niveau worden genomen.

Kwaliteit (toelichting)

Een gestructureerde lobby is nodig. Vanuit de behoefte om een heldere, gezamenlijke boodschap te vertellen, is gewerkt aan focus in onze lobby. Tijdens de European Weeks 2026 brengen we de Achterhoek en onze Achterhoekse ambities dichterbij Europa. Ook zetten we in op lobby richting Den Haag en de provincie.

Lokaal zetten we in op politieke actualiteiten. We richten ons op het vergroten van de M50 (netwerk van middelgrote gemeenten). We willen de gemeente profileren als een actieve en betrokken speler in het M50-netwerk, zodat het netwerk kan groeien en we nieuwe partnerschappen kunnen aangaan. Ook willen we op deze manier de positie van het netwerk en de gemeente versterken.

Zo'n 70% van alle wet- en regelgeving voor gemeenten wordt op Europees niveau bepaald. We zijn ons ervan bewust dat we grensoverschrijdend moeten denken om lokale uitdagingen onder de aandacht te brengen. Winterswijk staat bekend als een Europa-actieve gemeente. Mede door het winnen van de Green Leaf Award en de lobby in verschillende Europese gremia (zoals de Association of European Border Regions (AEBR)), wordt Winterswijk vaak als voorbeeld genoemd.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Dit is een doorlopende activiteit.

Tijd (indicator)

Indicatoren

- Beschikbaarheid van direct uit te geven bedrijventerrein op korte termijn.
- Leegstandsontwikkeling op bedrijventerreinen.
- Langetermijnreservering voor voldoende nieuwe bedrijventerreinen volgens vraag- en aanbodontwikkeling, zoals vastgelegd in het Regionaal Programma Werklocaties.
- Groei van het aantal arbeidsplaatsen in Winterswijk (registratie op basis van de provinciale werkgelegenheidsenquête).
- Aantal vierkante meters leegstand in het winkelcentrum.
- Aantal bezoekers aan het winkelcentrum.

Risico's

- Er is geen vrij uit te geven bedrijventerrein meer beschikbaar. Concrete vraag op korte termijn kunnen we niet bedienen. Van De Vliet is een aantal kavels beschikbaar. Dit is niet voldoende voor de lange termijn. Dit stelt bedrijven mogelijk voor de keus om uitbreiding uit te stellen dan wel uit te wijken naar een locatie buiten Winterswijk, met verlies aan werkgelegenheid als gevolg.
- Netcongestie kan, door gebrek aan aansluitmogelijkheden, een negatief effect hebben op het vestigingsklimaat voor zowel ondernemers als inwoners.
- Energiecrisis, handelstarieven, oorlogen en andere geopolitiek onrust geven veel economische onzekerheid, met risico op korte termijn inflatie en lange termijn recessie. Dit kan doorwerken in consumentenvertrouwen en -bestedingen, met gevolgen voor alle economische sectoren.
- De ontwikkelingen in online shoppen vormen een structurele bedreiging voor de vitaliteit van het winkelcentrum.
- De btw-verhoging op logies van 9 naar 21% zet druk op recreatiesector. Vakantie wordt duurder voor de gast en de concurrentiepositie met het buitenland verslechtert. Dit kan leiden tot minder toeristische overnachtingen en minder omzet in horeca en winkels.
- Fiscale maatregelen die leiden tot een lager rendement op verhuur van vakantiewoningen kunnen leiden tot waardedaling van dit vastgoed, overaanbod en potentieel meer leegstand.

3.6 Toekomstbestendig buitengebied

3.6.1 Toekomstbestendige agrarische sector en innovatie

Doelstellingen

We ondersteunen innovatieve initiatieven door ruimtelijke procedures beter te laten aansluiten. Hiervoor zetten we in op snellere en integrale beoordelingen

Doelstellingen

We denken actief mee over subsidies en regelgeving

Doelstellingen

Samen met gebiedspartners zoals WCL, PAN en LTO stimuleren we pilots en praktijkprojecten die bijdragen aan een sterk en toekomstbestendig buitengebied

3.6.2 Wonen in het buitengebied

Doelstellingen

We verruimen en versimpelen de mogelijkheden voor woningsplitsing, pré-mantelzorgwoningen en meerdere generaties op één erf

Doelstellingen

Het behoud van jongeren en jonge gezinnen in het buitengebied wegen voor ons nadrukkelijk mee in de beoordeling van plannen. We vragen bij betaalbare woningen die beter bereikbaar zijn voor jongeren, niet op elk onderdeel de hoogste ruimtelijke kwali

3.6.3 Balans in de gebiedsopgaven

Doelstellingen

We werken bij natuurontwikkeling met een duidelijk afwegingskader. Hierbij wegen we niet alleen natuurdoelen af, maar nemen we ook de gevolgen voor landbouw, landgoederen, landschapsbeheer en leefbaarheid in onze afweging mee

Doelstellingen

We zetten in op actieve sturing voor het behoud van vitale landbouwstructuur en voldoende areaal landbouwgrond. Versnippering van landbouwgronden en huiskavels voorkomen we zoveel mogelijk

3.6.4 Versterken van biodiversiteit en ecologie

Doelstellingen

We versterken biodiversiteit en ecologie op een betaalbare en uitvoerbare manier. Dit doen we door onder andere ecologisch bermbeheer en het versterken van landschapselementen. Bij ecologisch bermbeheer blijft verkeersveiligheid het uitgangspunt

Doelstellingen

We koppelen het verbeteren van biodiversiteit zoveel mogelijk aan andere opgaven zoals waterbeheer, klimaatadaptatie en ruimtelijke kwaliteit

3.6.5 Bereikbaarheid buitengebied

Doelstellingen

In geval van tussentijdse financiële overschotten investeren we extra in onderhoud en vervanging van onveilige wegen

3.6.6 Een overheid die mogelijk maakt

Doelstellingen

We zetten een gebiedsgericht team op dat initiatiefnemers begeleidt en dat korte lijnen heeft met de gemeente, provincie, waterschap en gebiedspartners

Doelstellingen

We versterken de ondersteuning voor initiatiefnemers in het buitengebied met hulp bij subsidies, vergunningen, regelgeving en initiatieven

3.7 Ruimte om te wonen, werken en ontmoeten

3.7.1 Wonen en wijken

Doelstellingen

We zien de noodzaak voor een nieuwe woonwijk, waarbij we kansen zien om een groot deel van de opgave sociale huur te realiseren in een gemengde wijk. We staan open voor goede initiatieven

Doelstellingen

We zetten in op duidelijke procedures en maken deze eenvoudiger en begrijpelijker. De gemeente denkt actief mee met initiatiefnemers. Waar dat kan, geven we ruimte.

Doelstellingen

We sluiten aan bij onze wettelijke verplichting van 30% sociale huur. In onze afspraken met De Woonplaats zetten we in op het zoveel mogelijk toevoegen van woningen.

Doelstellingen

We investeren in een groene, klimaatbestendige openbare ruimte met aandacht voor speel- en ontmoetingsplekken. We bekijken hoe we dit toekomstig betaalbaar houden en betrekken bewoners bij de inrichting en waar mogelijk het onderhoud van hun omgeving

3.7.2 Veiligheid en bereikbaarheid

Doelstellingen

We verbeteren de verkeersveiligheid op en rondom de markt. We houden de markt bereikbaar voor bestemmingsverkeer en kort parkeren, maar sluiten hem af voor doorgaand verkeer

Doelstellingen

We verbeteren de verkeerscirculatie rondom het Vrijheidspark

Doelstellingen

We zorgen voor een toekomstbestendige, veilige en bereikbare parkeerstructuur voor auto's en fietsen. We zoeken ruimte-efficiënte oplossingen op strategische locaties zoals verhoogde parkeervoorzieningen. Gratis parkeren blijft het uitgangspunt

Doelstellingen

We voeren een actieve lobby voor het oplossen van knelpunten op de rondwegen en zetten in op betere en snellere ov-verbindingen, ook over de grens

Doelstellingen

De beschikbare handhavingscapaciteit zetten wij risicogericht in op grote impactvolle situaties die de veiligheid, gezondheid of leefbaarheid aantasten. Bij kleine situaties werkt het goede gesprek vaak beter dan de boze brief

3.7.3 Bedrijvigheid

Doelstellingen

We stellen samen met ondernemers en de provincie een revitaliseringsaanpak op voor bestaande bedrijventerreinen, zodat deze aantrekkelijk en toekomstbestendig worden

3.7.4 Duurzaamheid

Doelstellingen

We helpen inwoners actief bij energiebesparing en isolatie. Het tempo van aardgasvrij maken van woningen wordt afgestemd op de beschikbare netcapaciteit

Doelstellingen

We maken subsidieregelingen meer toegankelijk, hierbij hebben we specifiek oog voor de minder kapitaalkrachtige inwoners

Financiële afwijkingen programma 3

Baten en Lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027 stand 1e prognose 2026	Aanpassing begroting 2027	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten								
3.1 Openbare ruimte								
2.1 Verkeer en vervoer	315	752	142	0	142	142	142	142
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	130	244	152	-50	102	102	102	102
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	270	238	238	0	238	238	238	238
Totaal 3.1 Openbare ruimte	714	1.234	531	-50	481	481	481	481
3.2 Klimaat, water en milieu								
7.2 Riolering	4.601	5.095	5.174	26	5.200	5.116	5.164	5.174
7.3 Afval	3.639	3.597	3.690	29	3.719	3.719	3.719	3.719
Totaal 3.2 Klimaat, water en milieu	8.240	8.692	8.864	54	8.918	8.835	8.883	8.892
3.3 Duurzaamheid								
7.4 Milieubeheer	2.339	5.063	606	-567	39	1.064	1.064	1.064
3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen								
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1.717	11.760	0	0	0	0	0	0
8.1 Ruimte en leefomgeving	1.108	1.749	1.175	476	1.651	1.175	1.175	1.175
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijfsterreinen)	357	1.486	99	0	99	99	99	99
8.3 Wonen en bouwen	378	1.158	957	0	957	396	-82	-82
Totaal 3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen	3.560	16.152	2.230	476	2.706	1.670	1.192	1.192
3.5 Economie en lobby								
3.1 Economische ontwikkeling	153	0	0	0	0	0	0	0
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	119	145	145	3	148	148	148	148
3.4 Economische promotie	1.334	1.345	1.335	25	1.360	1.360	1.360	1.360
Totaal 3.5 Economie en lobby	1.606	1.490	1.480	28	1.508	1.508	1.508	1.508
Totaal Baten	16.458	32.631	13.712	-59	13.653	13.559	13.129	13.138
Lasten								
3.1 Openbare ruimte								
2.1 Verkeer en vervoer	6.595	6.791	6.436	-206	6.230	6.382	6.475	6.366

Exploitatie	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027 stand 1e prognose 2026	Aanpassing begroting 2027	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
2.2 Parkeren	80	79	102	0	102	123	122	121
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	4.683	5.527	5.101	-266	4.835	4.965	5.079	5.232
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	360	367	367	-1	366	366	366	365
Totaal 3.1 Openbare ruimte	11.719	12.764	12.006	-474	11.532	11.836	12.041	12.084
3.2 Klimaat, water en milieu								
7.2 Riolering	7.218	3.675	3.899	-111	3.788	3.768	3.816	3.825
7.3 Afval	2.778	3.645	3.181	-45	3.136	3.136	3.136	3.136
Totaal 3.2 Klimaat, water en milieu	9.996	7.319	7.080	-156	6.924	6.904	6.952	6.961
3.3 Duurzaamheid								
7.4 Milieubeheer	3.111	7.427	2.313	1.110	3.423	3.409	3.416	3.415
3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen								
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1.708	11.744	70	6	75	75	75	75
8.1 Ruimte en leefomgeving	2.449	4.650	2.413	970	3.384	2.693	2.693	2.693
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	1.271	4.760	299	9	308	308	308	308
8.3 Wonen en bouwen	1.365	2.156	1.491	202	1.693	1.693	1.693	1.694
Totaal 3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen	6.793	23.309	4.272	1.188	5.460	4.769	4.769	4.770
3.5 Economie en lobby								
3.1 Economische ontwikkeling	140	142	119	11	130	130	130	130
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	229	356	281	4	285	285	285	285
3.4 Economische promotie	472	498	468	28	496	451	451	451
Totaal 3.5 Economie en lobby	841	996	868	44	911	866	866	866
Totaal Lasten	32.459	51.816	26.539	1.711	28.251	27.784	28.044	28.096
Onttrekkingen								
3.2 Klimaat, water en milieu								
7.2 Riolering	15	15	15	0	15	15	15	15
3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen								
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	5	0	0	0	0	0	0	0
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	0	3.002	0	0	0	0	0	0
8.3 Wonen en bouwen	2.679	848	0	0	0	0	0	0
Totaal 3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen	2.684	3.850	0	0	0	0	0	0
Totaal Onttrekkingen	2.699	3.865	15	0	15	15	15	15
Stortingen								

Exploitatie	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027 stand 1e prognose 2026	Aanpassing begroting 2027	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen								
8.3 Wonen en bouwen	10.000	0	0	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	-23.302	-15.319	-12.813	-1.770	-14.583	-14.210	-14.900	-14.943

Openbare ruimte

Baten

Het nadeel van € 50.000 aan de batenkant betreft de structurele aframing van de baten van de landschapsprojecten subsidieregeling. Deze liep in tegenstelling tot de vorige regeling niet over een periode van vier jaar maar slechts over 1 (2026) en is daarom afgeraamd, zie ook de aframing van de lasten (€ 100.000 onderstaand).

Lasten

Het voordeel van € 474.000 aan de lastenkant bestaat met name uit :

incidentele bijraming beheersysteem openbare ruimte € 128.000 N

Verkeersonderzoek Jaspersweg € 25.000 N

Verkeersonderzoek Corleseweg € 25.000 N

lagere lasten biodiversiteit en landschap € 100.000 V

lagere Rova bijdrage beheer openbare ruimte € 44.000 V

lagere doorbelaste kapitaallasten en bedrijfsvoering € 489.000 V

Incidentele bijraming beheersysteem openbare ruimte

Voor de implementatie en het operationeel gaan van van het nieuwe beheersysteem voor onze openbare ruimte is in 2027 een incidenteel budget van € 128.000 benodigd. Vanaf 2028 wordt in programma 4 €35.000 structureel in het ICT budget in de begroting opgenomen om uitvoering te kunnen geven aan deze structurele taak.

Verkeersonderzoek Jaspersweg

Op basis van de aangenomen motie 'Jaspersweg' op 29 januari 2026 wordt voorgesteld een voorbereidingsbudget van € 25.000 op te nemen bestaande uit een kostenonderzoek, ontwerp en oplevering kostenraming.

Verkeersonderzoek Corleseweg

Op basis van het aangenomen amendement 'Kern Corle 30 km/uur' van 29 januari 2026 wordt voorgesteld een voorbereidingsbudget van € 25.000 op te nemen bestaande uit een kosten onderzoek, ontwerp en oplevering kostenraming. Deze voorbereidingskosten zijn gebaseerd op een middelgroot herinrichtingsproject.

Lagere lasten biodiversiteit en landschap

Betreft de structurele aframing van de lasten inzake de landschapsprojecten subsidieregeling. Deze liep in tegenstelling tot de vorige regeling niet over een periode van vier jaar maar slechts over 1 (2026) en is daarom afgeraamd voor de komende jaren.

Lagere Rova bijdrage beheer openbare ruimte

Dit wordt met name verklaard door de besparingsdoelstelling van € 60.000 voor onderhoud sportvelden met ingang van januari 2027.

Doorbelaste kapitaallasten en bedrijfsvoering

Dit betreft de doorbelaste bedrijfsvoering en kapitaallasten, zie bijlage 5

Uitgangspunten.

[Klimaat, water en milieu](#)

Baten

Het voordeel van € 54.000 aan de batenkant bestaat met name uit :

structurele bijraming rioolheffing	€ 95.000 V
structurele lagere onttrekking aan de voorziening riolering	€ -69.000 N
structurele bijraming afvalstoffenheffing	€ 157.000 V
structurele aframing vergoeding Plastic metalen en drankkartons (PMD) Verpact	€ -126.000 N

Structurele bijraming rioolheffing

De structureel begrote bijraming van € 95.000 van de rioolheffing 2027 vloeit voort uit de Consumenten prijs index (CPI) index van 2,1% uit de meicirculaire 2026.

Structurele onttrekking aan de voorziening riolering

Op basis van 100% kostendeekkende rioolheffing en het gemeentelijk waterplan (GWP) wordt de voorziening riolering in 2027 met € 69.000 minder onttrokken. Dit wordt verklaard doordat de rente op langlopende leningen lager is dan voorgaand jaar. Daardoor zijn de rentelasten lager en hoeft er minder geld uit de voorziening onttrokken te worden dit jaar.

Structurele bijraming afvalstoffenheffing

De structurele bijraming van de begrote afvalstoffenheffing met € 157.000 is gebaseerd op 100% kostendeekkende reinigingsbegroting 2027. Dit wordt verklaard door lagere baten van € 126.000 via Verpact te ontvangen vergoeding voor de ingezamelde van plastic ,metalen en drankkartons (PMD) voortvloeiend uit de nieuwe samenwerkingsovereenkomst. Daarnaast wordt dit verklaard door een hogere vergoeding van € 31.000 aan ROVA voor de afvalverwerking mede als gevolg van hogere verwerkingskosten voor groente-, fruit- en tuinafval (GFT) en Plastic metalen en drankkartons (PMD).

Lasten

Het voordeel van € 156.000 aan de lastenkant bestaat met name uit de lagere doorbelaste kapitaallasten en bedrijfsvoering, zie bijlage 5 Uitgangspunten.

[Duurzaamheid](#)

Baten

Het nadeel van € 567.000 aan de batenkant bestaat met name uit een incidentele aframing rijks subsidie van klimaat en energiebeleid (CDOKE) gelden in 2027. Deze baten zijn in 2027 incidenteel opgenomen in de algemene uitkering binnen programma 5.

Lasten

Het nadeel van € 1.110.000 aan de lastenkant bestaat uit een per saldo structurele aframing rijks subsidie van klimaat en energiebeleid (CDOKE) gelden (€ 438.000) , een structurele bijraming van de bijdrage aan de Omgevingsdienst Achterhoek

(€ 141.000) en hogere doorbelaste kapitaallasten en bedrijfsvoering, zie bijlage 5 Uitgangspunten. De SPUK regeling CDOKE mag de gemeente aanwenden voor het aannemen van mensen voor de realisatie van doelen uit de klimaatwet. Ook het inhuren van externe deskundigen is toegestaan. Dit kan voor meerdere jaren. De aframing van de lasten is noodzakelijk omdat de uit de CDOKE gedekte loonkosten zijn opgenomen in de totale loonsom binnen programma 5.

Gebiedsontwikkeling en wonen

Baten

Het voordeel van € 476.000 aan de batenkant wordt verklaard door de subsidie voor de gebiedsontwikkeling Winterswijk. Eind 2025 is door de provincie Gelderland een subsidie toegezegd voor de periode 2025-2028 inzake 'Verkenning Gebiedsontwikkeling Winterswijk' welke toen niet tijdig verwerkt kon worden. Daarom is deze nu als mutatie opgenomen voor 2027.

Lasten

Het nadeel van € 1.188.000 aan de lastenkant wordt met name verklaard door :

Incidentele bijraming uitvoering van het project 'Verkenning Gebiedsontwikkeling Winterswijk' incl. bijraming participatiebudget	€ 491.000 N
Incidentele bijraming voor omgevingsvisie gemeente Winterswijk	€ 200.000 N
hogere doorbelaste kapitaallasten en bedrijfsvoering	€ 481.000 N

Incidentele bijraming uitvoering van het project 'Verkenning Gebiedsontwikkeling Winterswijk' incl. bijraming participatiebudget

Zie de toelichting bij het voordeel inzake de ontvangen subsidie van provincie Gelderland, betreffen de geraamde lasten.

Incidentele bijraming voor omgevingsvisie gemeente Winterswijk

Betreft een bijraming voor het opstellen van de omgevingsvisie Winterswijk waarin diverse omgevingsvisies tot een samengevoegd worden.

Doorbelaste kapitaallasten en bedrijfsvoering

Dit betreft de doorbelaste bedrijfsvoering en kapitaallasten, zie bijlage 5 Uitgangspunten.

Economie en lobby

Er zijn geen te verklaren afwijkingen per beleidsveld groter dan € 50.000.

Kredieten

In de begroting 2027-2030 zijn binnen dit programma diverse kredieten opgevoerd. Hieronder vindt u de kredieten, die voor 2027 zijn opgenomen.

Krediet	Bedrag
Laanbomen (vervanging)	€ 271.000
Project Hakkelerkamp Oost 1 + 2 (wegen, groen en riolering)	€ 2.817.000
Openbare verlichting	€ 504.000
Verbeteren fietsroutes en schoolomgevingen, fietspaden	€ 524.000

Bargerbosch (wegen, groen en riolering)	€ 2.792.000
Vredenseweg (wegen, groen en riolering)	€ 3.975.000
Reconstructie wegen binnen en buiten de kom (overig)	€ 1.255.000
Klimaatadaptatie	€ 800.000
Vervanging pompunits, leidingwerk en gemalen	€ 645.000
Stamriool herstel	€ 1.967.000
Project Eelink	€ 373.000
Totaal begrote kredieten 2027 programma 3	€ 15.923.000

Voor een volledig overzicht van de kredieten die zijn opgenomen in de begroting 2027-2030 verwijzen wij naar bijlage 4.

[Onttrekkingen en toevoegingen reserves](#)

Er zijn geen mutaties in de begroting 2027

